

Ivana Orleanska kao umjetnička inspiracija i motiv za vlastite likovne radove

---

Mamić, Karmen

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:528077>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
Zavod za dizajn tekstila i odjeće

ZAVRŠNI RAD
IVANA ORLEANSKA KAO UMJETNIČKA INSPIRACIJA I MOTIV ZA VLASTITE
LIKOVNE RADOVE

Karmen Mamić

Zagreb, rujan, 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
Zavod za dizajn tekstila i odjeće

ZAVRŠNI RAD

**IVANA ORLEANSKA KAO UMJETNIČKA INSPIRACIJA I MOTIV ZA VLASTITE
LIKOVNE RADOVE**

Mentor:
izv. prof. art. Helena Schultheis Edgeler

Ime i prezime autora:
Karmen Mamić / 0244017363

Zagreb, rujan, 2023.

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF TEXTILE TECHNOLOGY
TEXTILE AND FASHION DESIGN

FINAL PAPER
JOAN OF ARC AS ARTISTIC INSPIRATION AND MOTIF FOR OWN
ARTWORKS

Mentor:
izv. prof. art. Helena Schultheis Edgeler

Author's full name:
Karmen Mamić / 0244017363

Zagreb, september, 2023.

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Broj stranica: 32

Broj slika: 33

Broj literaturnih izvora: 21

Broj likovnih ostvarenja: 15

Članovi povjerenstva:

1. doc. art. Marin Sovar, predsjednik/ica
2. izv. prof. art. Helena Schultheis Edgeler, član/ica
3. prof. dr. sc. Budimir Mijović, član/ica
4. predavač Marko Vojnić, zamjenik člana/ice

Datum predaje rada: 25.9.2023.

Datum obrane rada: 29.9.2023.

SAŽETAK

Završni rad će se baviti istraživanjem lika Ivane Orleanske kao motiva u likovnoj umjetnosti, proučavat će složenost samog motiva kao i konotacija koje nosi unutar različitih kulturoloških grupa.

Likovni dio rada će biti izveden tehnikom tuš na papiru.

Ključne riječi: Ivana Orleanska, likovni motiv, propagandni motiv, inspiracija, tehnika tuš na papiru

ABSTRACT

The final paper will explore the character of Joan of Arc as a fine arts motif, study the complexity of the motif itself as well as the connotations it bears within different cultural groups.

The art part of the work will be performed using the ink on paper technique.

Key words: Joan of Arc, art motif, propaganda motif, inspiration, ink on paper technique

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. POVIJESNA PRIČA IVANE ORLEANSKA	2
3. IVANA ORLEANSKA KAO MOTIV U LIKOVNOJ UMJETNOSTI	5
3.1. Rani prikazi Ivane Orleanske (XV, XVI, XVII stoljeće)	5
3.2. Prikazi u trubadurskom stilu (XIX stoljeće)	8
3.3. Prerafelitski prikazi Ivane Orleanske (XIX stoljeće)	9
3.4. Prikazi u stilu Belle Epoque i Art Nouveau (kasno XIX i rano XX stoljeće).....	10
3.5. Suvremeni prikazi Ivane Orleanske (XXI. stoljeće)	13
4. IVANA ORLEANSKA KAO PROPAGANDNI MOTIV	15
4.1. Ivana Orleanska kao propagandni motiv u razdoblju I svjetskog rata	15
4.2. Ivana Orleanska kao propagandni motiv u razdoblju II svjetskog rata.....	16
4.3. Ivana Orleanska kao motiv u borbi za ženska prava	19
5. IVANA ORLEANSKA KAO INSPIRACIJA U MODI	22
5.1. Jean Paul Gaultier Spring 1994.	22
5.2. Alexander McQueen Fall 1998 <i>Joan</i>	23
5.3. Versace 2018.	24
6. PROCES IZRADE VLASTITIH LIKOVNIH RADOVA	26
7. ZAKLJUČAK:	27
8. LITERATURA:	28
9. SLIKE:	29

1.UVOD

Ivana Orleanska pojavila se u povijesti u periodu kraćem od petine stoljeća, a ostavila je trag koji neizblijedivo sjaji i pet stoljeća kasnije. Njezina priča je jedinstvena i neponovljiva; šesnaestogodišnja djevojka iz seljačke obitelji uvjerena da djeluje pod božanskim utjecajem uvjerila je francuskog prestolonasljednika da joj omogući pridruživanje vojsci i unatoč svim okolnostima uspješno zaustavila daljnji prodor i okupaciju u bitci kod Orléansa 1429. godine koja je označila prekretnicu za Francusku tijekom Stogodišnjeg rata s Engleskom.

Ne začuđuje stoga što je Ivana Orleanska pronašla svoje mjesto na postoljima skulptura, papirima, platnima, stranicama knjiga, kazališnim daskama i velikim i malim ekranima... Sumnjati u zanimljivost i inspiraciju priče i lika Ivane Orleanske nije moguće, no postavlja se pitanje kako je ovaj iznimno specifičan motiv postao zaštitnim licem najrazličitijih pokreta i kulturoloških skupina.

Lik Ivane Orleanske postao je heroína monarhistima i liberalima, ljevici i desnici, višiju i otporu, katolicima i protestantima, tradicionalistima i feministima... Već na prvi pogled čini se gotovo nemogućim da bi jedan lik mogao odgovarati ovim polarno suprotnim pojmovima i vrijednostima za koje stoje.

Upravo ta ideja misao je vodilja ovog završnog rada. U narednim poglavljima pružit će se pregled djela inspiriranih likom Ivane Orleanske te će se iste smjestiti u kontekst povijesnih razdoblja u kojima su nastali. Takvim pregledom prikazat će se slojevitost samog motiva i razjasniti što predstavlja različitim kulturološkim grupama.

2. POVIJESNA PRIČA IVANE ORLEANSKA

Ivana Orleanska rođena je 1413. godine u mjestu Domrémy na sjevero-istoku Francuske. Pokrajina Domrémy smjestila se na području koje se može promatrati kao sjecište različitih svjetova; geografski, lingvistički i politički [1].

Wilson-Smith primjećuje da je i sama Ivana Orleanska od ranih godina bila svjesna dualnosti područja na kojem je odrasla. Naime, u razdoblju njezinog odrastanja francuski prestolonasljednik Charles dinastije Valois i engleski kralj Henry VI bili su u sukobu zbog francuske krune. Henry VI bio je u savezu s Phillipom III, vojvodom Burgundije što je omogućilo engleskoj vojsci okupaciju velikog dijela sjevera Francuskog Kraljevstva. Charlesu je dodatno otežala i činjenica da pet godina nakon očeve smrti nije bio legitimno okrunjen. Naime, tradicionalno mjesto krunidbe francuskih kraljeva Reims nalazio se u području koje je okupirala engleska vojska [2].

Ivana Orleanska glasove je prvi puta čula kao trinaestogodišnjakinja dok je s prijateljima trčala na livadama u blizini svog doma. U narednim godinama raspoznala ih je kao Svetu Margaretu Antiohijsku, Svetu Katarinu Aleksandrijsku i Svetog Mihaela Arhandela. Oni su joj se obraćali na francuskom jeziku i prenosili božansku poruku [1].

Potaknuta božanskim nadahnućem Ivana Orleanska putovala je prvi puta u Vaucouleurs 1928. godine u nadi da će se pridružiti silama obrane francuske krune. S obzirom na to da je bila djevojka, tim više šesnaestogodišnja djevojka, njezine vizije i nastojanja nisu shvaćena ozbiljno i Ivana se vratila u Domrémy. Trebalo je još godinu dana da otputuje u Vaucouleurs drugi puta i borbenošću i srčanošću osvoji simpatije te dobije dopuštenje generala do otide kralju Charlesu u Chinon. Krenula je sredinom veljače odjevena poput muškarca u oklopu u pratnji šestero vojnika i putovala kroz neprijateljski teritorij jedanaest dana [2]. Unatoč prvotnoj nesigurnosti i nepovjerenju koje je izazvala na dvoru, dozvoljeno joj je da se pridruži Charlesovoj vojsci. U ožujku iste godine, za vrijeme Velikog tjedna, Ivana je diktirala pisma engleskom kralju u nadi da će napustiti francuski teritorij. Nije poznato koliko je točno pisama postojalo, ali različiti izvori sugeriraju da ih je napisano barem dvadeset [1]. Jedino u potpunosti sačuvano pismo bilo je prvo pismo; Wilson-Smith argumentira da je razlog tome činjenica da je uznemirilo primatelje dovoljno da ih sačuvaju i citiraju na nadolazećem suđenju u Reimsu [1].

Mjesec dana kasnije, 27. travnja Ivana se s trupama od nekoliko stotina vojnika zaputila u Orléans koji je u tom trenutku već više od pola godine bio u potpunosti opkoljen i okružen uporištima engleske vojske. Iako vojna akcija nije trebala biti pokrenuta prije dolaska pojačanja, u večer 4. svibnja Ivana je nadahnuta božanskom voljom pokrenula ofenzivu na englesku utvrdu istočno od Orléansa. Njezina pojava nadahnula je francuske vojnike i utvrda je uspješno osvojena [2].

Vojna akcija nastavljena je u narednim danima i rezultirala je kapitulacijom Engleza u bitci kod tvrđave Les Tourelles.

Orléans je napustila 9. svibnja i krenula u Tours kako bi uputila Charlesa u Reims na krunidbu. Prethodno krunidbi, odlučena je vojna akcija oslobađanja gradova na rijeci Loire među kojima se ističe oslobađanje dvorca Beaugency. Francuska i engleska vojska sukobile su se ponovno 19. lipnja u bitci za Patay koja je uvjerljivom francuskom pobjedom osigurala

uvjete za krunidbu Charlesa, a Ivana Orleanskoj mjesto pored njega. Tako se i odigralo 17. svibnja u Katedrali u Reimsu gdje je Charles okrunjen imenom Charles VII, a Ivana Orleanska stajala je nedaleko od oltara sa svojim standardom [2].

Nakon krunidbe Charles VII odlazi iz Reimsa što je impliciralo da nema planove za napad na Pariz koji je u tom periodu bio pod vlašću Burgundija. Gradovi odani kralju izrazili su nezadovoljstvo u strahu od engleskih napada te je Ivana Orleanska nezadovoljna odlukom kralja, 5. kolovoza pisala stanovnicima Reimsa o pregovoru koji je postigla s vojvodom Burgundije o primirju u razdoblju od četiri tjedna što će se 28. kolovoza okončati dogovorom o četveromjesečnom primirju za cijelo područje istočno od rijeke Seine [2].

Međutim to nije bilo dovoljno za Ivanu Orleansku. Ona je smatrala da njezina misija nije izvršena dok ne oslobode Pariz, gdje odlazi 26. kolovoza kako bi se pripremila za bitku. Charles VII se pridružuje 7. rujna i sutradan započinje napad koji unatoč naporima Ivane Orleanske ne završava uspješno i rezultira kraljevom naredbom za povlačenje vojske. Vojska je otpuštena u gradu Gien, a kralj i Ivana Orleanska povukli su se provesti zimu u gradovima na rijeci Loire. U prosincu iste godine Charles VII proglašava Ivanu Orleansku te njezine roditelje i braću plemstvom [2].

Početak 1430. godine vojvoda Burgundije počeo je prijetiti gradovima Brie i Compiègne. To je izazvalo uznemirenost građana Reimsa te im je Ivana Orleanska pružila utjehu. Krajem ožujka ili početkom travnja, posljedično napadu na Champagne, u pratnji samo svog brata Pierrea i male trupe vojnika Ivana Orleanska napušta Charlesa VII i odlazi u pomoć okupiranim gradovima [2]. U Melun je stigla sredinom travnja i bez sumnje je njezina prisutnost potaknula tamošnje građane da se izjasne za Charlesa VII. U Champiegneu je ostala do 14. svibnja te je s novostečenom pratnjom otišla u Soissonos gdje im je onemogućen ulazak u grad te se njihova skupina razdvojila [2].

Na povratku u Compiègne, Ivana Orleanska čula je da je burgundska vojska opkolila grad te se u idućoj noći uspješno ušuljala unutar zidina. Sljedećeg poslijepodneva, 23. svibnja, povelala je nalet i dvaput uspješno odbila napade burgundske vojske, ali su je na kraju zaobišla engleska pojačanja i bila prisiljena na povlačenje. Pokušala je zaštititi građane i vojnike dok su prelazili rijeku Oise ostajući posljednja sa svojim bratom Pierreom i štitonošom Jeanom d'Aulonom. Nakon pada s konja nije uspjela ponovno uzjahati i prisiljena je na predaju nakon koje je odvedena u Margny gdje ju je posjetio vojvoda Burgundije. Charles VII, koji je radio na primirju s burgundskim vojvodom, nije je pokušao spasiti [2].

Ivana Orleanska pozvana je na izlazak pred suce 21. veljače. Prethodno tome zatražila je odobrenje za prisustvovanje misi koje joj je odbijeno zbog teških zločina za koje je se teretilo, a koji su uključivali i optužbu za pokušaj samoubojstva skokom u jarak [2]. Između 21. veljače i 24. ožujka ispitana je gotovo deset puta i svaki puta se iznova zahtjevala zakletva o govorenju istine. Ivana Orleanska obećala je govoriti istinu, ali nije planirala otkriti sve detalje posebice one vezane uz kralja Charlesa VII jer unatoč činjenici da su svi suci bili Francuzi, smatrala ih je kraljevim neprijateljima .

Protiv nje je podignuto ukupno sedamdeset tužbi koje su većinom bazirane na optužbama za blasfemiju i herezu [2].

U međuvremenu se Ivana teško razboljela i mislila je da će umrijeti te je od crkve tražila da joj se omogući ispovijed, pričest i pokop u blagoslovljenom tlu. Crkva joj nije htjela omogućiti iste u pokušaju manipulacije priznanja određenih točaka optužnice po pitanju kojih se odbijala izjasniti. Prijetili su joj također mučenjem, no nakon što se činilo uzaludnim, 23. svibnja uručena joj je obavijest o predaji svjetovnim vlastima koji je za razliku od crkvenih mogu osuditi na smrtnu kaznu zbog hereze [2].

Njezina želja bila je da se svi dokazi o njezinim djelima pošalju u Rim, no suci su to zanemarili i odlučili joj uručiti kaznu na koju je osudila svjetovna vlast. U strahu je pokleknula zahtjevima Crkve i odlučila potpisati izjavu u kojoj se odriče svih izjava koje je prethodno dala i prihvaća doživotni zatvor. Između ostalog naređeno joj je da se obuče u žensku odjeću te je ona na to pristala [2].

Nedugo kasnije ponovno je obukla mušku odjeću te obavijestila suce i Crkvu da su glasovi svete Katarine Aleksandrijske i svete Margarete Antiohijske osudili njezinu izdaju u odricanju istine. Ta priznanja ocijenjena su kao znak da je Ivanu Orleansku ponovno potrebno podvrgnuti svjetovnom sudu te su svi suci jednoglasno izglasali tu odluku [2]. Svjetovni sud sastojao se od Engleza i njihovih francuskih suradnika, a na čitanju iste prisustvovalo je mnoštvo ljudi. Osuđena je na kaznu spaljivanjem na lomači te je do posljednjeg trenutka tvrdila da su njezini glasovi poslani od Boga i da je nisu prevarili.

Gotovo 20 godina kasnije Charles VII naredio je istragu suđenja. Dvije godine kasnije kardinal legat Guillaume d'Estouteville proveo je detaljnu istragu te potom, po nalogu pape Kaliksta III, nakon molbe obitelji d'Arc, 1455.–1456. godine pokrenut je postupak kojim je opozvana i poništena presuda iz 1431. godine. Ivanu je 16. svibnja 1920. proglasio svetom papa Benedikt XV; njezin je blagdan 30. svibnja. Francuski parlament je 24. lipnja 1920. odredio godišnji nacionalni festival u njezinu čast koji se održava drugu nedjelju u svibnju [2].

3. IVANA ORLEANSKA KAO MOTV U LIKOVNOJ UMJETNOSTI

3.1. Rani prikazi Ivane Orleanske (XV, XVI, XVII stoljeće)

Prilikom proučavanja likovnih djela inspiriranih likom Ivane Orleanske važno je naglasiti da ne postoji njezin autentičan portret.

Prvi likovni prikaz poznat danas, zapravo je skica koju je Clément de Fauquembergue skicirao tušem na margini registra pariškog parlamenta na dan kada su vijesti o francuskoj pobjedi kod Orléansa stigle u Pariz [3]. Iako Fauquembergue nikada nije upoznao ili vidio Ivanu Orleansku te ovaj prikaz ne odiše raskošnošću i kompliciranošću izvedbe poput prikaza koji će nastati u sljedećim razdobljima, njegova je važnost upravo u tome što je jedini poznati prikaz iz razdoblja njezinog života.

Slika 1. Ivana Orleanska, Clément de Fauquembergue, 1929.

Iako je Ivana Orleanska za vrijeme svog kratkog života stekla nepojmljivu slavu i neupitan status heroine u Francuskoj, činjenica da je od trenutka bitke u Orléansu do njezine smrti prošlo manje od godinu dana, zasigurno je utjecala na broj likovnih prikaza koji su nastali u periodu dok je živjela.

Već u ranom XVI stoljeću zahvalnost Ivani Orleanskoj prikazivati će se brojnim umjetničkim prikazima, procesijama, proslavama i slično. Jedan od takvih prikaza je transparent s likom Ivane Orleanske koji je grad Orléans naručio za godišnju procesiju u znak zahvale za zaustavljanje opsade. Transparent je djelo nepoznatog autora, ali dio njegove važnosti je što je poslužio kao inspiracija za mnogo poznatiju sliku *Joan of Arc* koju je naslikao Peter Paul Rubens stoljeće kasnije oko 1620. godine [3].

Slika 2. Transparent s likom Ivane Orleanske, XVI st. Slika 3. *Joan of Arc*, Peter Rubens, XVII st.

Krajem XVII. stoljeća motiv Ivane Orleanske korišten je za legitimiranje određenih političkih izbora i jačanje lojalnosti prijestolju [4].

Kardinal Richelieu jedan je od začetnika projekta kojem je namjera bila odati počast onima koji su dali živote za kralja i domovinu. Tijekom projekta izrađeno je dvadeset pet portreta poznatih pojedinaca među kojima su mjesto našle i tri žene; Ana od Austrije, Marie de Medici i Ivana Orleanska. Portret Ivane Orleanske koji je naslikao Simon Vouet koji je visio u galeriji uništen je 1940. godine. Poznat je zbog replike u tehnici gavure naziva *Puella Aureliaca* koja se pojavila u knjizi Vulsona de la Colombiere 1650. godine [4].

Slika 4. *Puella Aureliaca*, Vulson de la Colombiere, 1650.

Još jedan od portreta Ivane Orleanske izrađenih kao duboka gravura je prikaz iz 1787. godine iz radionice Blin. Ivana Orleanska je prikazana u oklopu s velikim šeširov s perjanicom koja simbolizira pobjedu. Njezini ratnički atributi ovim su prikazom svedeni gotovo na parodiju [4].

Slika 5. *Jeanne D'Arc*, nepoznat autor, 1787.

3.2. Prikazi u trubadurskom stilu (XIX stoljeće)

XIX stoljeće donosi brojna djela inspirirana likom Ivane Orleanske. Poseban interes za njezin lik pokazivala je Srpanjska Monarhija¹ u kojoj je posebno zaživio trubadurski stil slikarstva [4].

Pierre Henri Revoil prikazao je Ivanu Orleansku u trubadurskom stilu slikom *Jeanne d'Arc prisonnière à Rouen*² iz 1819. godine naslikanom u tehnici ulje na platnu [5].

Iako je kompozicija neupitno odgovarajuća neoklasicizmu, ovo djelo naslikano u ograničenoj paleti hladnih tonova u potpunosti odgovara stilskim karakteristikama trubadurskog stila.

Slika 6. *Jeanne d'Arc prisonnière à Rouen*, Pierre Henri Revoil, 1819.

Jean-Auguste-Dominique Ingres naslikao je Ivanu Orleansku 1854. godine. Slika *Jeanne d'Arc au sacre du roi Charles VII, dans la cathédrale de Reims*³ portret je u punoj veličini naslikan u tehnici ulja na platnu [6]. Prikazuje Ivanu Orleansku u trenutku krunidbe kralja Charlesa VII te je sukladno tome ukrašen mnoštvom religioznih i kraljevskih obilježja. Ističe se plavo platno sa žutim *fleur-de-lis*⁴ koje prekriva stube koje vode do oltara. Kompozicija i veličanstvenost prikaza svjedoče o očitom utjecaju neoklasicizma, dok raskošni prikazi tkanina, predmeta i ambijentalno osvjetljenje sugeriraju na utjecaj trubadurskog stila.

¹ Razdoblje vladavine Louise Philippea u Francuskoj koje je započelo Srpanjskom revolucijom 1830.

² franc. *Ivana Orleanska zatvorenica Rauena*

³ franc. *Ivana Orleanska na krunidbi kralja Karla VII, u katedrali u Reimsu*

⁴ franc. *Heraldički ljiljan*-u Francuskoj se od srednjeg vijeka koristi za označavanje kraljevske časti

Slika 7. *Jeanne d'Arc au sacre du roi Charles VII, dans la cathédrale de Reims*, Jean-Auguste-Dominique Ingres, 1854.

3.3. Prerafelistički prikazi Ivane Orleanske (XIX stoljeće)

Drugom polovicom XIX stoljeća pod utjecajem poezije Johna Keatsa⁵ i modernog slikara Johna Ruskina, Johna Everetta Millaisa, Danta Gabriela Rossetti i Williama Hunta osnivaju Prerafelističko bratstvo. Prerafelistički su vjerovali u umjetnost preciznog detalja i duboke simbolike; njihova inspiracija dolazila je velikim dijelom iz biblijskih alegorija i srednjovjekovne književnosti i poezije. Njihova umjetnost bila je svojevrsan bijeg od modernog društva te se nerijetko suočavala s tematikom ljubavi i smrti.

Priča Ivane Orleanske zapravo u potpunosti odgovara tematici kojom su se bavili prerafelistički; ona je religiozna i srednjovjekovna heroína, sedamnaestogodišnja djevojka koja je dala svoj život zbog ljubavi prema narodu i Bogu.

John Everett Millais naslikao je Ivanu Orleansku 1865. godine u tehnici ulje na platnu. Prikazuje Ivanu Orleansku koja kleči u molitvi, ali objema rukama čvrsto steže mač. Njezin izraz lica prenosi emocije dubokog očaja, a dramatični intenzitet pojačan je načinom na koji je postavljena u frontalnoj pozi, s dramatičnim osvjetljenjem i naglašenim oštrim sjenama [7].

---

⁵ Engleski pjesnik koji se ističe kao jedna od vodećih figura u pravcu romantizma

Slika 8. *Joan of Arc*, John Everett Millais, 1865. Slika 9. *Joan of Arc*, Dante Gabriel Rossetti, 1882.

Dante Gabriel Rossetti naslikao je Ivanu Orleansku 1882. godine u tehnici ulje na platnu. Inspirirana je slikom koju je nacrtao u tehnici akvarel dvadeset godina ranije [8]. Prikazuje Ivanu Orleansku s mačem podignutim pored glave i odlučnim izrazom lica. Na pozadini se u komplementarnom kontrastu plave i narančaste nalazi *fleur-de-lis*⁶, a prikaz je obogaćen paletom raskošnih, zagasitih tonova.

3.4. Prikazi u stilu Belle Epoque i Art Nouveau (kasno XIX i rano XX stoljeće)

Poster *Jeanne d'Arc-Sarah Bernhardt* izradio je švicarski autor Eugène Grasset u razdoblju između 1889. i 1894. godine. Original je izrađen u tehnici fotoreljefnog bakropisa u četiri boje (cinober, sivo plava, crvenkasto smeđa i crna) na listu dimenzija 122,87x81,92cm. Prikazuje francusku glumicu Sarah Bernhardt koja utjelovljuje lik Ivane Orleanske, a poster je izrađen u svrhu promocije nadolazećeg filma [9].

Prikaz odgovara stilskim karakteristikama stila Art Nouveau koje na ovom prikazu možemo primjetiti u simbolizmu, plošnom 2D prikazu, stiliziranoj figuri, mnoštvu zakrivljenih linija i dekorativnih elemenata kao i snažnoj obrisnoj liniji. Također je prisutan i motiv lente karakterističan za ovaj umjetnički pravac. Na ovom prikazu nalaze se dvije lente; jedna smještena iznad ljudske figure i slovi Jeanne d'Arc dok je druga smještena ispod ljudske figure i slovi Sarah Bernhardt.

---

⁶ franc. *Heraldički ljiljan*-u Francuskoj se od srednjeg vijeka koristi za označavanje kraljevske časti

Slika 10. *Jeanne d'Arc-Sarah Bernhardt*, Eugène Grasset, 1889.-1894.

Albert Lynch prikazao je Ivanu Orleansku gravurom koja je objavljena u magazinu *Figaro Illustré* 1903. godine [10].

Na prikazu se ističe iznimna posvećenost detaljima, realistično osvjetljenje i sposobnost umjetnika za prijenos emocije na promatrača. Ivana Orleanska je prikazana u frontalnoj pozi s odlučnim izrazom lica koji vjerno prenosi njezinu hrabrost i posvećenost cilju. Prikaz je obogaćen s tri karakteristična elementa: mač u jednoj ruci, barjak s natpisom u drugoj ruci te je okružena bijelim ljljanima.

Slika 11. *Joan of Arc*, Albert Lynch, 1903.

Jedan od najupečatljivijih prikaza Ivane Orleanske u stilu Art Nouveau je slika glumice Maude Adams kao Ivane Orleanske koju je naslikao češki slikar i ilustrator Alphonse Mucha. Slika je naručena za promociju jednogvečernje gala izvedbe *The Maid of Orleans* Friedricha Schillera u kojoj je popularna glumica Maude Adams odigrala glavnu ulogu Ivane Orleanske. Izvedba se održala 22. lipnja 1909. godine na stadionu Sveučilišta Harvard [11].

Slika prikazuje Ivanu Orleansku u frontalnoj pozi s podignutim rukama i zadivljenim izrazom lica dok se iza nje izdiže predimenzionirana silueta. Slika obiluje motivima karakterističnim za stil Art Nouveau i prisutnim u umjetnosti Muche u prethodnim godinama. Ističu se stilizirani cvjetni uzorci, dinamičan pokret u linijama kose i draperije te plošni prikaz i kvalitetna kompozicija. U slikarstvu Art Nouveau kao čest element prisutan je motiv lente s natpisom, a na ovoj slici ona se nalazi smještena na dnu kompozicije i slovi *Maude Adams Joan of Arc*.

Slika 12. *Maude Adams as Joan of Arc*, Alphonse Mucha, 1909.

Alphonse Mucha također je dizajnirao i odgovarajući okvir za sliku [11]. Okvir je izrađen u stilu Art Nouveau te obiluje stiliziranim floralnim elementima i ornamentalnim linijama. Izrađen je u zlatnoj boji koja je također čest element u ovom umjetničkom stilu i zajedno sa slikom tvori smislenu i estetski privlačnu cjelinu.

3.5. Suvremeni prikazi Ivane Orleanske (XXI. stoljeće)

Jedan od suvremenih prikaza Ivane Orleanske je ilustracija *Jeanne d'Arc* za dječju knjigu *Grimoire de sorcières* francuskog autora i ilustratora Benjamina Lacombe. Original je izrađen na papiru veličine 44.5x31.5cm, u kombiniranoj tehnici india tinte, vodenih boja i gvaša. Iako je godina izrade nepoznata, ilustracija je objavljena u prvom izdanju knjige u listopadu 2009. godine [12].

Prikazuje stiliziran lik Ivane Orleanske u oklopu s barjakom na konju. Na ovom primjeru se također mogu uočiti uobičajeni i karakteristični simboli za lik Ivane Orleanske kao što je barjak s natpisom *Jesus* i *Maria* te izvezenim simbolom *fleur-de-lis*.

Slika 13. *Jeanne d'Arc*, Benjamin Lacombe, circa 2009.

Joan of Arc With Battle Standard je slika u kombiniranoj tehnici uljenih i akrilnih boja na platnu dimenzija 76.3x60.96cm naslikana 2019. godine. Model za ovaj prikaz Ivane Orleanske bila je glumica Audrey Tautou u ulozi Amélie Poulain. Prikazana je u oklopu dekoriranom s likom Djevice Marije na prsima, a iza nje je prisutan uobičajen motiv barjaka [13]. Plavi obrub barjaka odudara od komplementarno kontrastne žute pozadine, a njegovu unutrašnjost ispunjavaju srebrni simboli *fleur-de-lis*.

Slika 14. *Joan of Arc With Battle Standard*, Seagan Swanson, 2019.

Pojedinačni motivi ove slike pomno su birani kako bi se prenijele određene poruke. Autorica slike Saegan Swanson tumači odabir Audrey Tautou kao Amélie jer je lik mlad, djevojački, odlučan, tajanstven i francuski [13].

Za oklop s motivom Djevice Marije i djeteta kao inspiracija je poslužio oklop Ferdinanda I, cara Svetog Rimskog Carstva. Odabir ovog oklopa za lik Ivane Orleanske autorica tumači prikazujući poveznicu između ovog motiva i duboke religioznosti koja prožima životnu priču Ivane Orleanske. Simbolika je izrazito vidljiva kada je ovaj motiv smješten na oklopu pozicioniranom na prsima gdje štiti pluća i srce [13].

Razočarali su me prikazi Ivane Orleanske kao ženstvenog lika tipa Afrodite s dugim lepršavim plavim pramenovima. Ivana je imala 17 godina kada je krenula spasiti Francusku od Britanaca, a kosa joj je bila kratko ošišana u imitaciji muške frizure tog doba (u biti bob) i obukla se u mušku odjeću – Seagan Swanson

Seagan Swanson nije jedina koja primjećuje čestu potrebu umjetnika da Ivanu Orleansku prikazuju na estetiziran i erotiziran način. Autorica Robin Blaetz primjećuje istu tendenciju kod propagandnih umjetnika iz razdoblja II svjetskog rata o čemu će se više pisati u narednim poglavljima.

4. IVANA ORLEANSKA KAO PROPAGANDNI MOTIV

4.1. Ivana Orleanska kao propagandni motiv u razdoblju I svjetskog rata

Ratni poster naziv su umjetničkih radova široko korištenih u razdoblju Prvog i Drugog svjetskog rata. Njihova primarna svrha bila je pobuđivanje patriotskih osjećaja, podizanje kolektivnog morala i pozitivnog naboja kod civilnog građanstva. Sekundarna svrha bila je poticanje na kupnju ratnih markica.

Jedan od prvih primjera ratnih postera s likom Ivane Orleanske nastao je 1918. godine u Velikoj Britaniji. Izradio ga je umjetnik Bert Thomas na zahtjev Nacionalnog pokreta štednje. Poster je izrađen u tehnici litografije na papiru [14]. Prikazuje stiliziran bijeli lik Ivane Orleanske ocrtan crvenom konturnom linijom koja se s obrisa tijela grana preko modre pozadine.

Slika 15. *Joan of Arc saved France*, Bert Thomas, 1918.

Slika 16. *Joan of Arc saved France*, Haskell Coffin, 1918.

Jedan od najupečatljivijih prikaza Ivane Orleanske u Americi ratni je poster naslovljen *Joan of Arc Saved France, Women of America Save Your Country!*. Izradio ga je Haskell Coffin na zahtjev Odjela riznice Sjedinjenih Američkih Država 1918. godine. Poster je izrađen u tehnici kromolitografije na pergamentnom papiru. Na bogatoj modroj pozadini ističe se ženstvena silueta osnažena sjajnim oklopom, sa zrakom svjetlosti koja pada iza njezine glave i mačem prijeteći podignutim visoko u ruci neodoljivo podsjeća na propagandne postere *Uncle Sama*⁷ [15].

Blaetz primjećuje i diskutira dualnost ovog prikaza; unatoč simbolima moći prikaz same

⁷ Lik s postera koji predstavlja personifikaciju Američke vlade i/ili samih Sjedinjenih Američkih Država

Ivane Orleanske iznimno je estetiziran i erotiziran. Ženstvena figura prikazana je do linije boka, a svjetlost se odbija o njezin oklop stavljajući naglasak na grudi. Uvojci kose neukrotivo su rasuti iz kacige uokvirujući nježne crte lica na kojima se ističu tamne usne i oči. Haskell Coffin nakon rata stekao je iznimnu popularnost zbog takozvanih *Coffin girls* – ilustracija *pin up* djevojaka koje su krasile kalendare.

4.2. Ivana Orleanska kao propagandni motiv u razdoblju II svjetskog rata

Francuski pokret otpora u razdoblju II svjetskog rata djelovao je protiv njemačkih okupatora i kolaboracijske francuske vlade *Vichy*. Predvodio ga je velikim dijelom Charles de Gaulle poznatiji kao Général de Gaulle.

Za de Gaullea ključ Francuske bila je ljubav prema slobodi. Obiteljska legenda njegove obitelji bila je da je Sieur Jehan de Gaulle bio jedan od šestorice vojnika koji su otišli s Ivanom Orleanskom u Chinon. Ivana Orleanska bila je česta tema govora de Gaullea dok je bio u Londonu [1].

Jedan od prikaza Ivane Orleanske sa simbolom križa *Lorraine*, oznake koja se povezuje s de Gaullenim otporom višijskom režimu, izradio je umjetnik Paul Mak 1940. godine u tehnici kromolitografije [3].

Slika 17. *St Jeanne d'arc*, Paul Mak, 1940.

Višijski režim naziv je koji se koristi za opisivanje francuske vlade koja je u razdoblju od 1940. do 1944. godine surađivala sa Silama osovine i funkcionirala kao marionetska vlada Velikog Njemačkog Reicha. Njom je presjedao Philippe Pétain poznatiji kao maršal Pétain, a zalagala se za vrijednosti suprotne onima Republike koju je naslijedila [1].

Moto republike *Liberté, Egalité et Fraternité*⁸ zamjenjen je motom *Travail, Famille, Patrie*⁹; promovirala se ljubav prema narodnoj glazbi, narodnom plesu, lokalnim dijalektima kao i regionalnim piscima i umjetnicima [1].

Wilson-Smith primjećuje da je *Les Fêtes de Jeanne d'Arc d'Orléans*¹⁰, godišnja proslava u Orleansu, u godinama višijskog režima bila samo isprika za slavljenje maršala Pétaina. To argumentira događajem iz 1941. godine kada je dolazak maršala na proslavu u Orléansu nazvan neočekivanim užitkom, a publika ga je dočekala usklicima *'Vive la France! Vive le Maréchal! Vive Jeanne d'Arc!'*¹¹. Posljedično Danu D¹², maršal Pétain održao je govor u kojem je članove Slobodne Francuske (dijela snaga Francuskog otpora koje su surađivale s Silama saveznika) opisao kao moderne Bungurdijce [1]. Ne začuđuje stoga da se motiv Ivane Orleanske mogao pronaći na različitim propagandnim posterima višijskog režima. Za njih je ona predstavljala sliku savršenog primjera nacionalizma i katoličanstva.

*Fête de Jeanne d'arc 11 mai 1941*¹³ naziv je postera Višijskog režima iz 1941. godine izrađenog u tehnici kromolitografije na pergamentnom papiru [4]. Na posteru je prikazano četvoro višijskih mladića iznad kojih se izdiže lik Ivane Orleanske. Ruke su joj spuštene, a dlanovi okrenuti prema gledatelju. Njezina silueta sjaji blijedo žutom svjetlošću te se čini kao da obgrljuje mladiće. Tekst na francuskom *Pour que revive en nos coeur l'élan de Jeanne qui à 18 ans sauva la France* navodi tako da zamah Ivane koja je sa 18 godina spasila Francusku ponovno zaživi u našim srcima.

Slika 18. *Fête de Jeanne d'arc 11 mai 1941*, nepoznat autor, 1941.

⁸ franc. *Sloboda, Jednakost, Bratstvo*

⁹ franc. *Rad, Obitelj, Domovina*

¹⁰ franc. Proslava Ivane Orleanske

¹¹ franc. *Živjela Francuska! Živio Maršal! Živjela Ivana Orleanska!*

¹² Najveća operacija iskrcavanja u povijesti ratovanja, odvila se na području pet plaža duž 80 kilometara obale Normandije i označila prekretnicu u Njemačkoj okupaciji zapadne Europe. Danas se smatra početkom kraja II svjetskog rata.

¹³ franc. *Proslava Ivane Orleanske 11. Svibnja 1941.*

Između propagandnih postera Višijskog režima posebno se ističe antibritanski poster nepoznatog autora naziva *Les assassins reviennent toujours sur les lieux de leur crime*¹⁴ izrađen u tehnici litografije na pergamentnom papiru [4].

Poster prikazuje grad u plamenu, a između vatrom ogoljenih krovova raspoznaje se Katedrala Rauen čiji zvonik u prikazanom trenutku guta plamen. Iznad zapaljenog grada izdiže se lik Ivane Orleanske i same u plamenu, okovanih ruku prekriženih u molitvi na prsima i glave poraženo pognute unatrag. Ovaj poster nastao je u lipnju 1944. kao reakcija na savezničko bombardiranje Rauena 19. travnja iste godine [4].

Slika 19. *Les assassins reviennent toujours sur les lieux de leur crime*, nepoznat autor, 1944.

Naslov ovog postera odnosi se na činjenicu da je grad Rauen koji su saveznici bombardirali u travnju iste godine zapravo isti grad u kojem je Ivana Orleanska osuđena na smrt. Propagandni umjetnici višijske vlade ovim su prikazom pokušali kod Francuza pobuditi negativne osjećaje, ne samo prema Englezima, već i prema članovima Francuskog pokreta otpora uspoređujući ih s Burgundijcima koji su uz Engleze pet stoljeća ranije nepravedno osudili Ivanu Orleansku na smrt.

---

¹⁴ franc. *Ubojice se uvijek vraćaju na mjesto ubojstva*

4.3. Ivana Orleanska kao motiv u borbi za ženska prava

Sredina i kraj 19. stoljeća u Velikoj Britaniji obilježeni su velikim kolonijalnim uspjesima te je svojevrsan duh vremena postalo buđenje romantičnog nacionalizma koji se u Velikoj Britaniji kristalizirao kao nostalgичna žudnja za razdobljem srednjeg vijeka odnosno njegove romantizirane, gotovo fantastične varijante [16].

Inspirirane kršćanskim idealizmom i borbenošću Ivane Orleanske, britanske sufražetkinje preuzele su njezin lik kao lice i svojevrsnu zaštitnicu pokreta te su 1911. godine u Londonu pokrenule feminističku katoličku organizaciju naziva *St. Joan's Alliance* čiji je cilj bio osiguravanja prava glasa za žene. Prvi značajniji uspjeh postignut je 1918. godine uvođenjem Zakona o zastupanju naroda koji je omogućio pravo glasa ženama iznad 30 godina. Važno je naglasiti da je unatoč tome, bez prava političkog glasa ostalo više od 2 milijuna žena iz radničke klase [16].

Kao reakciju satirični časopis *Punch*, poznat po dugogodišnjem ismijavanju ideala sufražetkinja, u siječnju 1918. godine objavljuje ilustraciju *At Last!*¹⁵ Bernarda Patridgea [16]. Ilustracija prikazuje Ivanu Orleansku kako podiže zastavu s natpisom *Woman's Franchise*¹⁶, a ispod njezinih nogu ispisan velikim tiskanim slovima prostire se natpis *At Last!*

AT LAST!

Slika 20. *At Last!*, Bernard Patridge, 1918.

¹⁵ eng. *Napokon!*

¹⁶ eng. *Ženska Franšiza*

Romantična ideja srednjeg vijeka istovremeno je zaživjela i kod američkih sufražetkinja gdje su srednjovjekovni kostimi postali svojevrsna uniforma na paradama, a nerijetko je jedna od sudionica predstavljala Ivanu Orleansku.

Parada biračkog prava u New Yorku 4. svibnja 1912. godine predstavila je Marie Stewart u oklopu kao Ivanu Orleansku. Bostonska parada 1914. godine imala je najmanje tri učesnice u srednjovjekovnim kostimima koji su uključivali Ivanu Orleansku, Isabellu od Španjolske i nespecifičnu srednjovjekovnu damu. Parada biračkog prava u Philadelphiji također je uključivala lik Ivane Orleanske [17].

Simbolika Ivane Orleanske kao trijumfalne ženske figure koja inspirira čistoćom i pravедnošću poslužila je sufražetkinjama kao lik kojem bi mogle pripisati vlastite motive potlačenosti od strane muškaraca. Dockray-Miller primjećuje da je jedan od razloga prisutnosti srednjovjekovnih motiva i kostima na paradama za biračko pravo njihova vremenska distanca od razdoblja u kojem su se pojavili. Naime, žena u srednjovjekovnom kostimu oklopa, patrijarhalnom se društvu činila kao manja prijetnja od žene u modernoj vojnoj uniformi iz 1913. godine. Iako je Ivana Orleanska bila *cross-dressing*¹⁷ ratnica, njezin prikaz kakav su sufražetkinje preuzele nije se dominantnom muškom društvu činio posebno prijetećim ili agresivnim odnosno barem ne više od same ideje pokreta za biračko pravo [17].

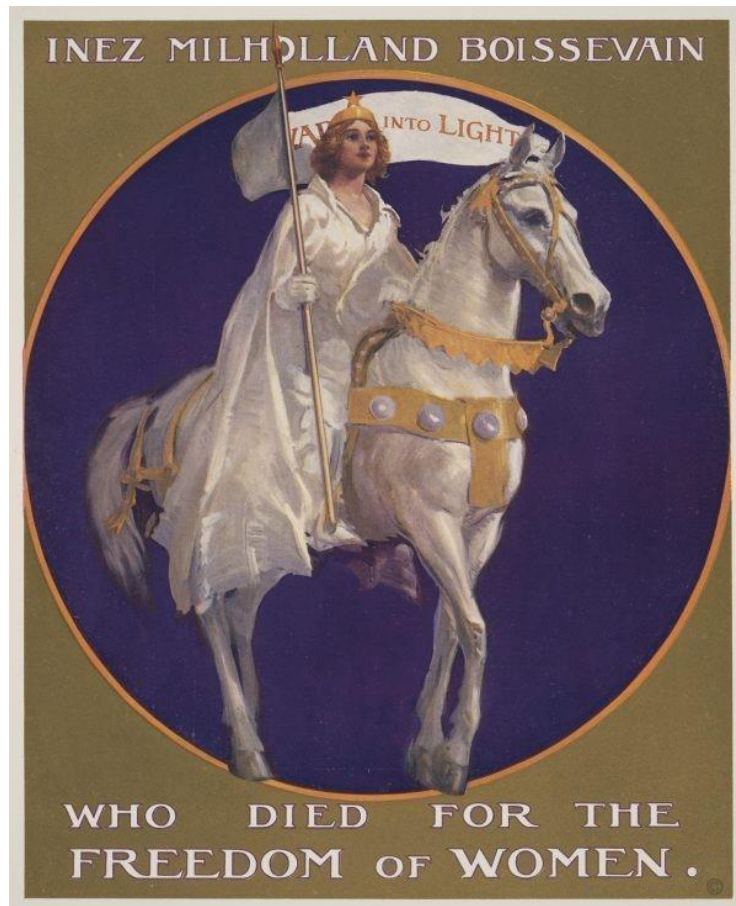

Slika 21. Poster parade za pravo glasa Washington D.C., 1913.

¹⁷ eng. Pojam koji označava odijevanje predmeta koji se uobičajeno smatraju pripadajućim za suprotni spol od onog osobe koja ih nosi

Među američkim sufražetkinjama kao najpoznatiji primjer ističe se Inez Milholland, koja je odjevena kao srednjovjekovni glasnik vodila paradu za pravo glasa kroz Washington D.C. 3. ožujka 1913. godine jašući na bijelom konju. Na sebi je imala kostim koji je izradila sama, a sastojao se od bijele haljine, plašta, krune i rukavica. Bila je savršeni prikaz srednjovjekovne osnažene ženstvenosti, a svemu tome je pridonosila i činjenica da je proglašena najljepšom američkom sufražetkinjom [17].

Posthumno je prikazana u istom kostimu na plakatu s natpisom *Inez Millholand Boisesvain who died for the freedom of women.*¹⁸

Slika 22. *Inez Millholand Boisesvain who died for the freedom of women*, nepoznat autor, circa 1916.

Iako se nikada nije otvoreno uspoređivala s Ivanom Orleanskom inspiracija koju je Inez Millholland preuzela primjetna je u njezinim kostimima. Moguće je argumentirati da je i autor njezinog plakata kombinirajući srednjovjekovnu tematiku prikaza i teksta *Inez Millholand Boisesvain who died for the freedom of women* povukao paralelu s drugim heroinama koje su dale živote za svoja uvjerenja kao što je na primjer Ivana Orleanska.

¹⁸ eng. *Inez Millholland Boisesvain koja je umrla za slobodu žena*

5. IVANA ORLEANSKA KAO INSPIRACIJA U MODI

5.1. Jean Paul Gaultier Spring 1994.

Gaultierova *Ready to wear Spring 1994*. revija predstavljena je kao kombinacija različitih multikulturalnih obilježja. Kolekcija je nazvana *Les Tetouages* te ju je Vogue opisao kao zapanjujuću viziju *cross*-kulturalne harmonije. Između afričkih i indijskih utjecaja, *graffiti* i *tattoo* printa moguće je iščitati i suptilne reference na lik Ivane Orleanske [18].

Slika 23. Jean Paul Gaultier *Les Tetouages*

Slika 24. Jean Paul Gaultier *Les Tetouages* detalj

Slika 25. Jean Paul Gaultier *Les Tetouages*

Slika 26. Jean Paul Gaultier *Les Tetouages* detalj

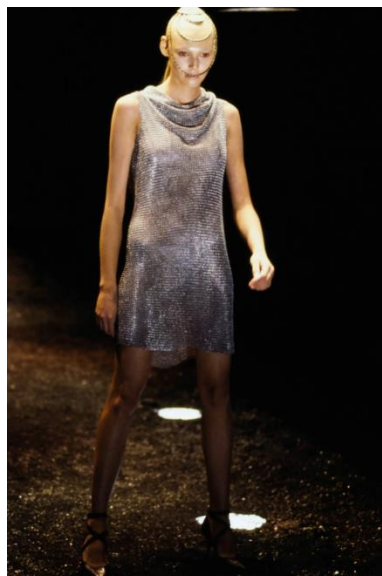
Među prethodno spomenutim referencama ističu se haljine strukirane korzetom izrađene od prozračnih materijala ukrašene s metalnim verižnjačama i ramenim štitnicima nalik onima sa srednjovjekovnog viteškog oklopa. Spajajući nespojivo Jean Paul Gaultier predstavio je *cross*-kulturalnu verziju suvremene Ivane Orleanske.

5.2. Alexander McQueen Fall 1998 *Joan*

Alexander McQueen predstavio je post-modernu Ivanu Orleansku Ready to wear kolekcijom *Joan* iz jeseni 1998. godine. Uz neizbježan tartan i strukirane krojeve ovu McQueenovu reviju obilježila je upotreba metalnih mreža i verižnjača predstavljenih u obliku suvremenih odjevnih predmeta.[19]

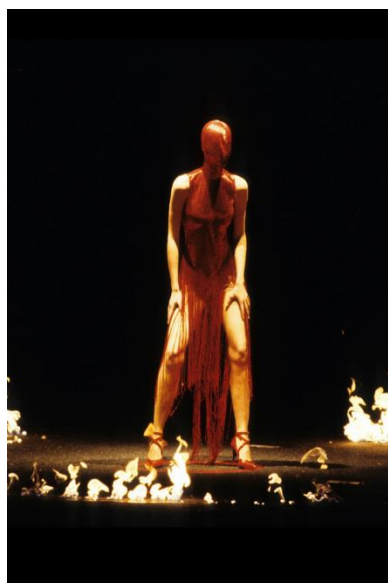
Slika 27. Alexander McQueen *Joan*

Slika 28. Alexander McQueen *Joan*

Slika 29. Alexander McQueen *Joan* finale

Slika 30. Alexander McQueen *Joan* finale

Iako su katolička i srednjovjekovna ratna obilježja suptilno prisutna u cijelom konceptu, direktna paralela s Ivanom Orleanskom povučena je tek u vatrenoj završnici. Posljednji model izašao je na pistu u krvavo crvenoj haljini izrađenoj od sitnih perlica. Gornji dio haljine je strukiran i podstavljen s kostima kako bi nalikovao oklopu, a sadrži i odgovarajuću masku koja prekriva cijelo lice i glavu modela. Prilikom dolaska do završetka piste model se zaustavio u vatrenom krugu simbolizirajući smrt Ivane Orleanske spaljivanjem na lomači.

5.3. Versace 2018.

Heavenly Bodies: Fashion and the Catholic Imagination bila je umjetnička izložba visoke mode 2018. godine [20].

Stavljanjem mode u širi kontekst religiozne umjetničke produkcije kao što su na primjer slike i arhitektura, kustos Instituta za kostim Andrew Bolton u suradnji s kolegama sa srednjovjekovnog odjela Meta i Cloisters želio je pokazati kako je *materijalno kršćanstvo* pomoglo stvoriti *katoličku maštu*. Navedeno je da je *Heavenly Bodies: Fashion and the Catholic Imagination* posveta izložbi Andrewa Boltona koja prikazuje modu inspiriranu katolicizmom i izvanrednim blagom iz vatikanskih arhiva [20].

Izložba je održana od 10. svibnja 2018. do 8. listopada 2018. godine, te je pogledalo 1.659.647 ljudi čime je postala najposjećenijom izložbom u povijesti muzeja The Met. [20] Na istoimenoj Met Gala održanoj 7. svibnja 2018. godine. Atelier Versace predstavio je unikatnu haljinu inspiriranu Ivanom Orleanskom koju je nosila Zendaya. Haljina je izrađena od sivog metalik materijala presvučenog svjetlucavim šljokicama koji odaje dojam glamurozne verižnjače. Metalna ploča oblikovana u prsni i vratni oklop na koju su se nastavljali rameni štitnici pridonijela je upotpunjavanju srednjovjekovnog viteškog dojma, a strukturalnosti je pridonio i metalni remen obogaćen zakovicama i klinovima na koji se nastavljao niz metalnih pločica odgovarajućih onima na ramenim štitnicima. [21]

Slika 31. Zendaya, Atelier Versace

Iako Atelier Versace nije naveo niti jedno likovno djelo kao inspiraciju za ovu kreaciju, već na prvi pogled moguće je iščitati direktnu povezanost ovog primjera sa gravurom Alberta Lyncha iz 1903. obrađenu u poglavlju *Prikazi u stilu Belle Epoque i Art Nouveau*. Inspiracija je vidljiva u čitavoj silueti haljine, ali se posebno može primjetiti u oblikovanju ovratnika i remenih štitnika i pojasa na koji se nastavlja niz metalnih pločica. Osim slične siluete, inspiracija se vidi i u oblikovanju frizure koja je gotovo identična uz izuzetak različito obojene kose.

Osim toga, šminkeri su se odlučili za minimalni i prirodni *make-up* stavljajući naglasak na tamne obrve i rumenilo na obrazima, slično onome na gravuri Alberta Lyncha.

Slika 32. *Joan of Arc*, Albert Lynch, 1903.

Slika 33. Zendaya, Atelier Versace. 2018.

6. PROCES IZRADE VLASTITIH LIKOVNIH RADOVA

Misao vodilja za izradu ovog rada bila je kompleksnost motiva Ivane Orleanske i njezina pripadnost različitim kulturološkim grupama. Iako se Ivana Orleanska najčešće promatra kao religiozni motiv te se povezuje s religioznom tematikom najveća povezanost i nadahnuće pronađeno je u motivu žene koja je ostvarila velik uspjeh u tradicionalno muškom području, tim više što je bila mlada žena u vremenu u kojem se ženama nije pridavala velika značajnost. U prethodnim poglavljima smo vidjeli da je Ivana Orleanska bila svojevrsan zaštitni znak sufražetkinjama u borbi za pravo glasa i zaštitnica prvih feminističkih organizacija. Iako je od samih početaka feminizma prošlo cijelo stoljeće i položaj žena u društvu kao i njihova prava su se drastično promijenila na bolje, ne znači da feminizam i dalje nije potreban te da ženska borba za ravnopravnost ne traje i dalje. Iako su ženska prava drastično napredovala danas svjedočimo zamahu različitih pokreta koji žele ponovno ograničiti žene i nametnuti im brojna pravila ponašanja te poništiti njihovo pravo na vlastitu tjelesnu autonomiju.

Ivana Orleanska zasigurno je jedan od feminističkih motiva koji odolijeva testu vremena. Njezina odlučnost da promijeni norme svog doba poslužila je kao zamah nadahnuća ženama kroz brojne generacije. Teško je ne uzeti u obzir činjenicu da je Ivana Orleanska imala samo sedamnaest godina kada je obukla oklop i povelu francusku vojsku u pobjedu u bitci kod Orleansa pokazujući time da hrabrost ne poznaje granice roda i godina. Ostavština Ivane Orleanske svjedoči o snazi i potencijalu žena i služi kao podsjetnik mladim djevojkama i ženama svih godina da neovisno o ograničenjima koje im okolina pokušava nametnuti mogu pronaći snagu u sebi da se izdignu iznad norma svog vremena i svojim djelima preuzmu kontrolu nad vlastitim životima oblikujući time svijet oko sebe.

S obzirom na to da je misao vodilja ovog rada iznimno emotivno motivirana, likovni radovi osmišljeni su na način da prenose različita emocionalna stanja.

Razmišljano je o emocijama koje je Ivana Orleanska osjećala u trenucima koji su prethodili bitci kod Orleansa i njezinom uhićenju koje je slijedilo. Prvi su naravno osjećaji nadahnuća, odlučnosti i više od svega hrabrosti, ali kako je vrijeme odmicalo i njezina sudbina prolazila kroz njezine prste u ruke onih koji nisu odobravali njezin uspjeh među ostale emocije uvukla se i doza straha. Neovisno o različitim emotivnim stanjima koja su dočarana, izbor pozadina na svim likovnim radovima odabran je kako bi prenio kraljevski dojam i osjećaj slave i časti.

Likovni radovi izrađeni su u tehnici tuša na akvarel papiru dimenzija 35x50cm (format B3). Tehnika tuša odabrana je jer omogućava različite krajnje rezultate ovisno o tehnici kojom se aplicira na papir. Osim toga, tehnika tuša je veoma fluidna i pomalo nepredvidiva, pa je dobar izbor za prenošenje osjećaja slobode i neograničenosti.

Prva korištena tehnika je dekalkomanija. Dekalkomanija je dekorativna tehnika transfera u kojoj se tuš (ili drugi medij) nanosi na površinu te se dok je još mokro prekriva papirom na kojem nakon uklanjanja s površine ostaje uzorak koji se potom dalje nadograđuje slikarskim ili crtačkim tehnikama. Tehnika dekalkomanije odabrana je zbog zanimljivih i nepredvidivih uzoraka koji potiču maštu i smanjuju kontrolu odnosno ograničenja pravila slikarstva što odgovara prethodno spomenutoj tematici oslobađanja od nametnutih normi.

Osim dekalkomanije korištene su različite slikarske tehnike nanosa na papir poput pristupa mokro na mokro (tuš na mokrom papiru), mokro na suho (tuš na suhom papiru) te suho na suho (nanos tuša s posušenim kistom na suhom papiru).

7. ZAKLJUČAK:

*In the firmament of history, Joan of Arc is a massive star. Her light shines brighter than that of any other figure of her time and place. Her story is unique, and at the same time universal in its reach. - Helen Castor*¹⁹

Ivana Orleanska u povijesti svijeta, pojavila se u jednom kratkom trenutku od 1429. do 1430. godine i ostavila nevjerojatan trag koji je vidljiv i pet stoljeća kasnije. Helen Castor primjećuje da je razlog njezinog ogromnog utjecaja činjenica da unatoč jedinstvenosti njezine priče, ona je istovremeno i univerzalna.

U prethodnim poglavljima mogli smo vidjeti da je Ivana Orleanska bila inspiracija najrazličitijih likovnih umjetnika. Inspirirala je trubadure pod utjecajem Srpanjske monarhije, pre-rafaelite u bijegu od sumorne stvarnosti, žene da kupnjom ratnih markica spase svoju zemlju rastrganu ratom kao što je Ivana učinila stoljećima prije njih. U II svjetskom ratu našla se kao zaštitni lik obje strane francuske politike; Pokreta otpora i Višijskog režima. Nešto ranije inspirirala je sufražetkinje u borbi za pravo glasa.

Iako se na prvu čini nemogućim da jedna osoba može predstavljati sve ove pokrete i njihove često u potpunosti suprotne svjetonazore, lik i djelo Ivane Orleanske dovoljno su slojeviti da su podložni najrazličitijim interpretacijama.

Ivana Orleanska je ujedno motiv svetice koja se odrekla vlastitog života u svrhu ne odustajanja od Božje riječi, nacionalne heroine koja je čak i kada je sama bila u opasnosti odbila izložiti svog kralja riziku te snažne žene koja je u tradicionalno muškom teritoriju postigla nevjerojatan uspjeh.

Moguće je argumentirati da je Ivana Orleanska u mnogim slučajevima zapravo bila platno na koje su različite kulturološke skupine oslikavale vlastite karakteristike, ali ni takav pristup njezinom motivu ne bi bio moguće bez postojanja prethodno spomenute slojevitosti. Upravo ta slojevitost i kompleksnost njezinog lika razlog je zašto i danas inspirira umjetnike. Njezinu je priču moguće ispričati na stotine različitih načina i pružiti joj stotine različitih značenja, ali i nakon toga ona je i dalje neupitno “njezina”. Jedinstvena, prepoznatljiva i beskrajno nadahnjujuća.

---

¹⁹ eng.

Na nebeskom svodu povijesti, Ivana Orleanska je ogromna zvijezda. Njezino svjetlo sija svjetlije od bilo koje druge figure njezina vremena i mjesta. Njezina priča je jedinstvena, a ujedno i univerzalana u svom dometu.

8. LITERATURA:

[1] Wilson-Smith, Timothy: *Joan of Arc Maid, Myth and History*, The History Press, Gloucestershire, 2008.

[2] Vade, Malcom G.A: *St. Joan of Arc French heroine*, Britannica
<https://www.britannica.com/biography/Saint-Joan-of-Arc> 8.1.2022.

[3] Warner, Marina: *Joan of Arc The image of female heroism*, Weidenfeld & Nicolson, London, 1981.

[4] Nepoznat autor teksta: *Joan of Arc political figure Through the Collections of the Royal Fortress of Chinon*, Google Arts and Culture
<https://artsandculture.google.com/story/lAXhj6HPBhV1Kg> 13.2.2022.

[5] Nepoznat autor teksta: *Jeanne d'Arc prisonnière à Rouen*, Le musée des Beaux-Arts
<https://mbarouen.fr/fr/oeuvres/jeanne-d-arc-prisonniere-a-rouen> 17.2.2022.

[6] Nepoznat autor teksta: *Jeanne d'Arc au sacre du roi Charles VII, dans la cathédrale de Reims*, Louvre
<https://collections.louvre.fr/en/ark:/53355/cl010065747> 17.2.2022.

[7] Nepoznat autor teksta: *Joan of Arc*, Millais.org
<https://www.millais.org/joan-of-arc/> 1.3.2022.

[8] Heather: "*Joan of Arc*" by Dante Gabriel Rossetti, Daily Dose of Art
<https://www.myddoa.com/joan-of-arc-by-dante-gabriel-rossetti/> 1.3.2022.

[9] Nepoznat autor teksta: *Jeanne d Arc la pucelle: Poster art*
<https://www.jeanne-darc.info/art-image/poster-art/> 1.7.2023.

[10] Nepoznat autor teksta: Albert Lynch *Jeanne d Arc*, Wikimedia commons,
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Albert_Lynch_-_Jeanne_d%27Arc.jpg 1.7.2023.

[11] Nepoznat autor teksta: *Maude Adams (1872–1953) as Joan of Arc*, Met Museum
<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/437169> 1.7.2023.

[12] Nepoznat autor teksta: *Le Grimoire de sorcières, Jeanne d'Arc*, Artnet
<https://www.artnet.com/artists/benjamin-lacombe/le-grimoire-de-sorciere-jeanne-darc-C6IIq1j5ZbIVUsO5Ey1aMw2> 15.7.2023.

[13] Saegan Swanson: *Joan of Arc with Battle Standard, Where Y'artworks*
<https://whereyartworks.com/shop/saegan-swanson-joan-of-arc-with-battle-standard/7340>
15.7.2023.

[14] Nepoznat autor teksta: *Joan of Arc saved France*, Imperial War Museums

<https://www.iwm.org.uk/collections/item/object/26147> 3.3.2022.

[15] Blaetz, Robin: *Visions of the Maid: Joan of Arc in American Film and Culture*, The University Press of Virginia. Charlottesville, 2001.

[16] Seale, Yvonne: *GENDER, SEXISM, AND THE MIDDLE AGES: How Joan of Arc Inspired Women's Suffragists*, The Public Medievalist
<https://publicmedievalist.com/joan-of-arc-inspired-suffragists/> 10.3.2022.

[17] Dockray-Miller, Mary: *Why Did the Suffragists Wear Medieval Costumes?*, *JSTOR Daily*
<https://daily.jstor.org/why-did-the-suffragists-wear-medieval-costumes/> 12.3.2022.

[18] Nepoznat autor teksta: Jean Paul Gaultier Spring 1994 Ready-to-Wear, Vogue Runway
<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-1994-ready-to-wear/jean-paul-gaultier>
1.8.2023.

[19] Nepoznat autor teksta: Alexander McQueen Fall 1998 Ready-to-Wear, Vogue Runway
<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-1998-ready-to-wear/alexander-mcqueen>
4.8.2023.

[20] Borreli Persson, Laird: Met Gala 2018 Theme: „Heavenly Bodies: Fashion and Catholic Imagination“, Vogue
<https://www.vogue.com/article/met-gala-2018-theme-heavenly-bodies-fashion-and-the-catholic-imagination> 15.8.2023.

[21] Kosin, Julie: Zendaya Dressed Like Joan of Arc for the Met Gala, Harpers Bazaar
<https://www.harpersbazaar.com/celebrity/red-carpet-dresses/a20271899/zendaya-met-gala-2018-joan-of-arc/> 15.8.2023.

9. SLIKE:

Slika 1. Skica Ivane Orleanske, Clément de Fauquembergue, 1929.
<https://www.jeanne-darc.info/art-image/> 12.2.2022

Slika 2. Transparent s likom Ivane Orleanske, XVI st.
Slika preuzeta iz knjige Warner, Marina: *Joan of Arc The image of female heroism*

Slika 3. *Joan of Arc*, Peter Paul Rubens, XVII st.
Slika preuzeta iz knjige Warner, Marina: *Joan of Arc The image of female heroism*,

Slika 4. Puella Aureliaca, Vulson de la Colombiere, 1650.
<https://www.abebooks.com/1692-Vulson-Lives-Illustrious-Men-Ambrose/31101005487/bd>
16.2.2022.

- Slika 5. Jeanne D'Arc, nepoznat autor, 1787.
<https://artsandculture.google.com/story/lAXhj6HPBhV1Kg> 13.2.2022.
- Slika 6. *Jeanne d'Arc prisonnière à Rouen*, Pierre Henri Revoil, 1819.
<https://www.jeanne-darc.info/art-image/> 17.2.2022.
- Slika 7. *Jeanne d'Arc au sacre du roi Charles VII, dans la cathédrale de Reims*, Jean-Auguste-Dominique Ingres, 1854.
<https://www.jeanne-darc.info/art-image/> 17.2.2022.
- Slika 8. *Joan of Arc*, John Everett Millais, 1865.
<https://www.millais.org/joan-of-arc/> 1.3.2022.
- Slika 9. *Joan of Arc*, Dante Gabriel Rossetti, 1882.
<https://www.myddoa.com/joan-of-arc-by-dante-gabriel-rossetti/> 1.3.2022.
- Slika 10. *Jeanne d'Arc-Sarah Bernhardt*, Eugène Grasset, 1889.-1894.
<https://www.jeanne-darc.info/art-image/poster-art/> 1.7.2023.
- Slika 11. *Joan of Arc*, Albert Lynch, 1903.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Albert_Lynch_-_Jeanne_d%27Arc.jpg 1.7.2023.
- Slika 12. *Maude Adams as Joan of Arc*, Alphonse Mucha, 1909.
<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/437169> 1.7.2023.
- Slika 13. *Jeanne d'Arc*, Benjamin Lacombe, circa 2009.
<https://www.artnet.com/artists/benjamin-lacombe/le-grimoire-de-sorciere-jeanne-darc-C6lIq1j5ZbIVUsO5Ey1aMw2> 15.7.2023.
- Slika 14. *Joan of Arc With Battle Standard*, Seagan Swanson, 2019.
<https://whereyartworks.com/shop/saegan-swanson-joan-of-arc-with-battle-standard/7340> 15.7.2023.
- Slika 15. *Joan of Arc saved France*, Bert Thomas 1918.
<https://www.jeanne-darc.info/art-image/poster-art/> 3.3.2022.
- Slika 16. *Joan of Arc saved France*, Haskell Coffin, 1918
<https://www.jeanne-darc.info/art-image/poster-art/> 3.3.2022.
- Slika 17. *St Jeanne d'arc*, Paul Mak, 1940.
Slika preuzeta iz knjige Warner, Marina: *Joan of Arc The image of female heroism*,
- Slika 18. *Fête de Jeanne d'arc 11 mai 1941*, nepoznat autor, 1941.
<https://artsandculture.google.com/story/lAXhj6HPBhV1Kg> 13.3.2022.
- Slika 19. *Les assassins reviennent toujours sur les lieux de leur crime*, nepoznat autor, 1944.

Slika preuzeta iz knjige Warner, Marina: Joan of Arc The image of female heroism,

Slika 20. *At Last!*, Bernard Patridge, 1918.

<https://www.publicmedievalist.com/joan-of-arc-inspired-suffragists/> 10.3.2022.

Slika 21. Poster parade za pravo glasa Washington D.C., 1913.

<https://daily.jstor.org/why-did-the-suffragists-wear-medieval-costumes/> 12.3.2022.

Slika 22. *Inez Millholand Boisesvain who died for the freedom of women*, nepoznat autor, circa 1916.

<https://www.publicmedievalist.com/joan-of-arc-inspired-suffragists/> 10.3.2022.

Slika 23. Jean Paul Gaultier *Les Tetouages*

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-1994-ready-to-wear/jean-paul-gaultier>
4.8.2023.

Slika 24. Jean Paul Gaultier *Les Tetouages* detalj

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-1994-ready-to-wear/jean-paul-gaultier>
4.8.2023.

Slika 25. Jean Paul Gaultier *Les Tetouages*

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-1994-ready-to-wear/jean-paul-gaultier>
4.8.2023.

Slika 26. Jean Paul Gaultier *Les Tetouages* detalj

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-1994-ready-to-wear/jean-paul-gaultier>
4.8.2023.

Slika 27. Alexander McQueen *Joan*

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-1998-ready-to-wear/alexander-mcqueen>
4.8.2023.

Slika 28. Alexander McQueen *Joan*

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-1998-ready-to-wear/alexander-mcqueen>
4.8.2023.

Slika 29. Alexander McQueen *Joan* finale

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-1998-ready-to-wear/alexander-mcqueen>
4.8.2023.

Slika 30. Alexander McQueen *Joan* finale <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-1998-ready-to-wear/alexander-mcqueen> 4.8.2023.

Slika 31. Zendaya, Atelier Versace

<https://www.harpersbazaar.com/celebrity/red-carpet-dresses/a20271899/zendaya-met-gala-2018-joan-of-arc/> 15.8.2023

Slika 32. Joan of Arc, Albert Lynch, 1903.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Albert_Lynch_-_Jeanne_d%27Arc.jpg 15.8.2023.

Slika 33. Zendaya, Atelier Versace

<https://www.harpersbazaar.com/celebrity/red-carpet-dresses/a20271899/zendaya-met-gala-2018-joan-of-arc/> 15.8.2023.